

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jan Górowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

ze skargi L. B. i M. B.

o wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w B.

z dnia 3 kwietnia 2007 r., sygn. akt II Ca (...)

w sprawie z wniosku L. B.

przy uczestnictwie W. B., J. B., S. B. i M. B.

o stwierdzenie zasiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 marca 2008 r.,

zażalenia L. B. i M. B.

na postanowienie Sądu Okręgowego w B. z dnia 21 grudnia 2007 r., sygn. akt II Ca (...),

oddala zażalenie i zasądza od L. i M. małżonków B. na rzecz uczestnika W. B. kwotę 500 (pięćset) złotych tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

We wniosku z dnia 6 maja wnioskodawca L. B. wniósł o stwierdzenie, z dniem 13 lipca 2001 r., zasiedzenia nieruchomości położonych w P. o łącznej powierzchni 21,64 ha., podnosząc, że stanowiły własność jego pierwszej żony M. B., zmarłej 13 lipca 1971 r. i pomimo tego został wydany na jej rzecz w dniu 24 grudnia 1975 r. akt własności ziemi PBG.OU. (...). Od jej śmierci posiadał samoistnie przedmiotowe nieruchomości.

Uczestnicy W. B., J. B. i S. B., wnosząc o oddalenie wniosku zarzucili, że bieg terminu zasiedzenia mógł rozpocząć się w odniesieniu do każdego z nich z osobna w dacie ukończenia 18 roku życia, albowiem w chwili śmierci matki byli małoletni i pozostawali pod władzą rodzicielską wnioskodawcy L. B.

Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z dnia 24 listopada 2006 r. stwierdził, że L. B. i jego druga żona M. B. nabyli, na prawach wspólności ustawowej, z dniem 5 lutego 2002 r., przez zasiedzenie przedmiotowe nieruchomości. Postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2007 r. Sąd Okręgowy w B. zmienił zaskarżone postanowienie i wniosek o zasiedzenie oddalił. Stanął bowiem na stanowisku, że akt własności ziemi wydany na rzecz osoby, która już nie żyła w dniu 4 listopada 1971 r. nie jest bezwzględnie nieważny, gdyż nie został wydany przez organ oczywiście niewłaściwy albo z pominięciem jakiegokolwiek procedury. Wzruszenie decyzji uwłaszczeniowej, ze względu na wskazaną wadliwość nie jest możliwe, gdyż stoi temu na przeszkodzie art. 63 ust. 2 ustawy z dnia 19 października 1991 r., o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 107, poz. 464).

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 21 grudnia 2007 r. Sąd Okręgowy w B. odrzucił skargę L. B. i M. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem tego Sądu z dnia 3 kwietnia 2007 r.

W uzasadnieniu podniósł, że skarżący w skardze nie wskazali jaki dokument został w sprawie podrobiony lub przerobiony, lub w wyniku jakiego przestępstwa uzyskano orzeczenie. Nie wymienili także w treści skargi takich okoliczności faktycznych i środków dowodowych, mogących mieć wpływ na wynik sprawy, z których skarżący nie mogli skorzystać w poprzednim postępowaniu. W związku z tym ocenił, że skarga nie została oparta ani na podstawie określonej w art. 403 § 1 k.p.c. ani w art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd Okręgowy jednocześnie podkreślił, że z dołączonego do skargi postanowienia Komendy Powiatowej Policji w S. o odmowie wszczęcia postępowania karnego w sprawie podrobienia protokołu oraz podpisu „z przesunięcia” darowizny na L. B., podrobienia podpisu L. B. na zwrotnym potwierdzeniu odbioru pisma urzędowego oraz podrobienia aktu własności ziemi wynika, że zawiadomienie to zostało złożone w dniu 2 sierpnia 2007 r. Gdyby więc nawet skarżący wskazali prawidłowo podstawę wznowienia to skargę z dnia 7 grudnia 2007 r. należałoby uznać za wniesioną po upływie trzymiesięcznego terminu określonego w art. 407 k.p.c.

W zażaleniu pełnomocnik wnioskodawców wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Fakt podrobienia lub przerobienia dokumentu, jeżeli nie został stwierdzony w postępowaniu karnym, podlega badaniu w postępowaniu wywołanym skargą o wznowienie postępowania (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 1963 r., II CZ 63/63, Nowe Prawo 1965, nr 6, s. 709). Jak wynika z postanowienia z dnia 29 października 2007 r. postępowanie karne w sprawie podrobienia wskazanych przez skarżącego dokumentów nie zostało wszczęte wobec stwierdzenia przedawnienia karalności. W takim wypadku trzymiesięczny termin do wniesienia skargi, tak trafnie podniósł skarżący, powinien być liczony od dnia otrzymania postanowienia prokuratury, z którego wynikało, że postępowanie karne nie może być wszczęte z uwagi na ustawową przeszkodę (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 1967 r., II CZ 128/66, OSPiKA 1968, nr 9, poz. 198). Nie oznacza to jednak, że zażalenie jest uzasadnione.

Przesłanką oddalenia wniosku o zasiedzenie było zawieszenie jego biegu w okresie niepełnoletności uczestników. Należało więc odpowiedzieć, czy niewydanie nawet kwestionowanego aktu własności ziemi miałoby wpływ na zawieszenie biegu terminu zasiedzenia. Gdyby przyjąć, za stanowiskiem wnioskodawcy, że M. B. była właścicielką przedmiotowych nieruchomości, już przed wydaniem aktu własności ziemi, to wprawdzie decyzja uwłaszczeniowa ze względu na uregulowanie stanu prawnego nie powinna była być wydana, niemniej i w takim wypadku stan prawny nieruchomości byłby taki sam. Z kolei gdyby stan prawny nieruchomości nie był uregulowany, a sporne działki figurowały jeszcze na zmarłego w czasie wojny ojca M. B., to błąd sądu pierwszej instancji polegał na tym, że powinien był zbadać i rozważyć, czy termin zasiedzenia przedmiotowych nieruchomości nie upłynął jeszcze za życia matki uczestników. Także i w tym ostatnim wypadku termin zasiedzenia nie mógłby biec, po jej śmierci, w okresie gdy uczestnicy byli małoletni.

W skardze brak jakichkolwiek okoliczności, które wskazywać by mogły, że zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego uzyskane zostało za pomocą przestępstwa. Co najwyżej za pomocą takiego czynu mógł być uzyskany przedmiotowy akt własności ziemi. Poświadczenie nieprawdy w dokumencie będącym środkiem dowodowym w postępowaniu, którego skarga dotyczy nie stanowi podstawy wznowienia (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 5 lutego 1999 r., III CKN 1075/98, OSNC 1999, nr 7-8, poz. 138).

Wznowienie z przyczyn tzw. restytucyjnych zarówno na podstawie określonej w art. 403 § 1 pkt 1 jak i w § 2 k.p.c. jest możliwe tylko wtedy, gdy wskazywane wady jako podstawy wznowienia pozostają w bezpośrednim związku z treścią zaskarżonego orzeczenia. Innymi słowy te przyczyny wznowienia mają charakter względny tj. wymagają wykazania, że zachodzi związek przyczynowy między nimi i rezultatem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 1997 r., III CKN 85/97, OSNC 1997, nr 11, poz. 182). Tymczasem jak wynika już z powyższych uwag, wady które doprowadziły do wydania niezasadnego aktu własności ziemi takiego wpływu nie miały. Skarga zatem nie została oparta na ustawowych podstawach wznowienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji (art. 394 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c.).